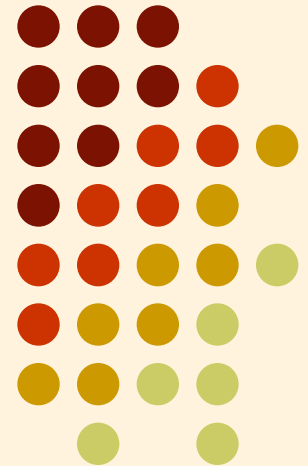

Baroko

Dějiny umění

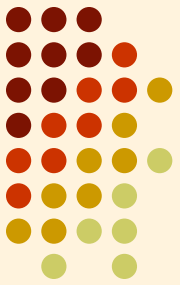

Historické souvislosti

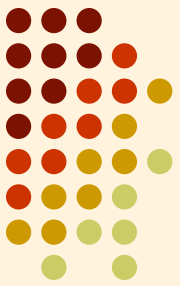

- Historicky bývá vznik baroka vykládán jako následek rozkladu tradiční jednoty:
- Začíná období reformace, hroutí se vize jednotné katolické církve a křesťanské Svaté říše římské;-protestantská církev
- Vznik řádu jezuitů-obnova inkvizice, snaha katolické církve posílit moc.
- Řím je opět duchovní metropolí
- Vzrůstá moc španělských katolických Habsburků
- V Čechách pak 30tiletá válka a doba pobělohorská

Vznik baroka

- Vznikl v Itálii a rozšířil se po celé Evropě a v jejích koloniích. Slovem baroko se pak označuje i toto období.
- Baroko či barok (zřejmě z port. *pérola barroca* – perla nepravidelného tvaru) je umělecko-kulturní směr, který vládl v Evropě mezi roky 1600 a 1750.
- Podobně jako označení mnoha jiných slohů bylo však i baroko pojmenováno až zpětně a i v tomto případě mělo toto dodatečně používané označení pejorativní přídech.
- V druhé polovině osmnáctého a v devatenáctém století bylo pro baroko často používáno také hanlivého označení: „sloh copový“, případně „sloh parukový“.

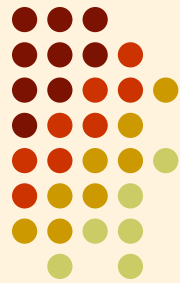
- Základní rysy barokního umění navazují na renesančním umění, protože baroko je rozšířením a domyšlením renesančních uměleckých tendencí.
- Ale je to zároveň popření, protože vychází ze středověkého křesťanského myšlení.
- Nejvýraznějším představitelem uměleckého přechodu směrem od renesančního umění k manýrismu a baroku je Michelangelo Buonarroti.

Gian Lorenzo Bernini- David (1623 – 24): **Barokní** záběr zastavil akci, contrapposto a divadelní cit

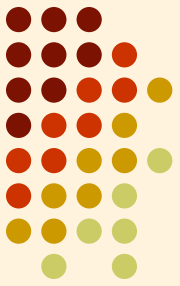
David-**renesanční** sochařské dílo od Michelangela Buonarrottiho

Základní prvky baroka

- mysticismus, dramatické napětí, expresivita výrazu (smích, pláč), využití světla (šerosvit - malířství), naturalistická konkrétnost
- Architektura: prostornost, monumentalita; členění fasády, mohutnost, robustnost
- Zatímco v gotice můžeme pozorovat vertikální tendenci (do výšky) v baroku pak horizontální - rozlehlost např. Versailles
- Srozumitelnost - převážně české baroko → bylo přijato všemi vrstvami obyvatelstva

- Prometheus, Nicolas-Sébastien Adam, 1737 (Louvre):
- Na této soše je vidět extrémní emoce a pohyb pro baroko typický. Rozevlátá látka podporuje dojem akce i tragický výraz.
- Námět sochy je biblický výjev, kompozice díla podporuje dramatickост scény

Architektura

- Baroko se šíří z Itálie do celé Evropy- směrem na sever je baroko dynamické, živé radikální x ve Francii klasicizující baroko – chladnější, v návaznosti na silnou tradici renezanace ve Francii
- Mohutnost- na efekt- působení na CIT člověka.

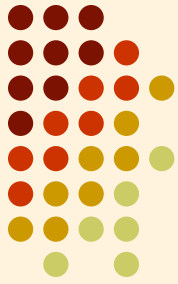

● Belveder
(Rakousko)

x

Versailles
(Francie)

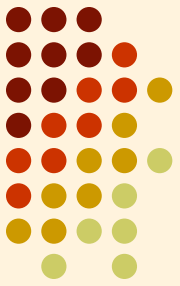

Dynamické baroko

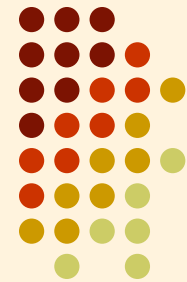
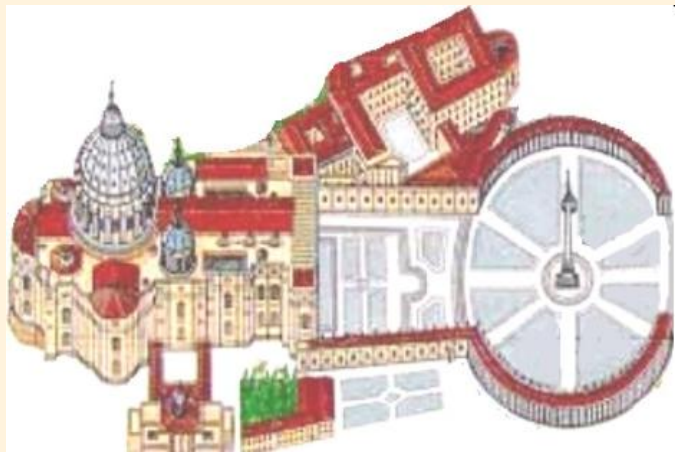
- Základní rysy- složité půdorysy, využívání kontrastu světla a stínu, fresky, štuková výzdoba, interiér je bohatě vyzdobený uměleckými a sochařskými díly, využívání křivek, elips, ornamentů.
- Pocit napětí, neklidu, mystiky, perspektivní klamy
- Druhy staveb- převládá církevní architektura.

Hlavní představitelé-Italští architekti

- **Lorenzo Bernini** –dovršitel stavby sv. Petra(stavbu započal Michelangelo v renezanci a ale díky Berninimu nese i prvky baroka,kolonáda kolem svatopetrského náměstí, 25ti metrový bronzový baldachýn,
- **Francesco Borromini**- je považován za zakladatele dynamické architektury -kostel San Carlo alle Quattro Fontane
- **G.Guarini**- složité ornamenty, (byl profesorem matematiky a fylozofie)

Bazilika sv. Petra ve Vatikánu

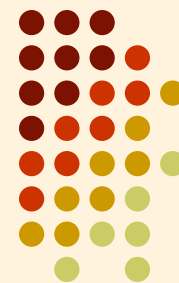

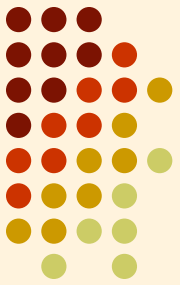
San Carlo alle Quattro Fontane

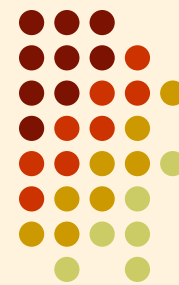

- **Johan Bernhard Fisher z Erlachu-** stavitel paláců-Swarzenberský palác ve Vídni, zámek Schönbrunn u Vídně
- **Lukas Hildebrandt-** rakouský a., vídeňský zámek Belveder
- **Rastrelli-** Zimní palác v Petrohradě – mísí se zde italské baroko s prvky domácím folklórem
- **Christopher Wren-** katedrála sv. pavla v Londýně

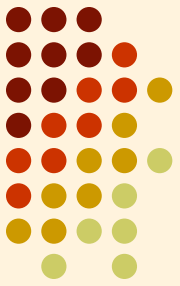
Zimní palác v
Petrohradě

katedrála sv. Pavla v Londýně

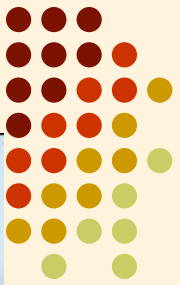
Klasicizující baroko

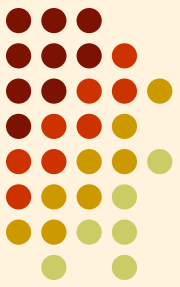
- Geometrická pravidelnost, chladnějš
- **J.H.Mansart**- přestavba Versailles
- Louvre
- **André Le Notre**- zahrada ve Versailles...tzv. francouzský park – pravidelné geometrické tvary, přesně sestříhané keře..

Sochařství

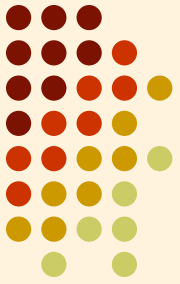
- Oproti renesanci- tvarově vyrovnané krásy je baroko plné náboženských námětů, dynamiky, dramatičnosti
- Roucha soch jsou rozevláté nebo opnuté na tělo
- Sochy jsou často zachycené v pohybu- dodává to dramatičnost
- Morové sloupy, fontány, součást architektury

Hercules a Diomedes
od Vincenzo de' Rossi.

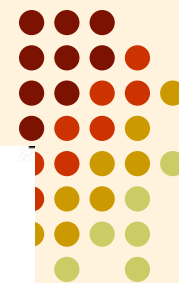
Saint Michael

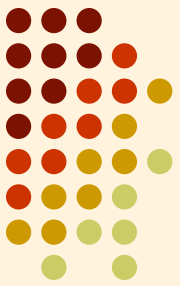
III. představitelé

- **Lorenzo Bernini** (7. prosince 1598, Neapol – 28. listopadu 1680, Řím)
- v sochách vyobrazil stav lidské duše, náboženskou extázi, utrpení
- Je autorem i mnoha fontán (klasicizující baroko -Fontána čtyř řek v Římě)
- byl významný italský barokní architekt, sochař a malíř. Dotvořil Svatopetrské náměstí před bazilikou sv. Petra ve Vatikánu. „*Jeho sochy se staly vzorem pro evropské barokní sochaře. Bernini byl pro baroko stejně jako Michelangelo pro renesanci revolučním mistrem, jenž ukázal svému okolí budoucnost.*“

Fontána čtyř řek v Římě

- Bylo použito téměř 121 tun pozlaceného bronzu. Jedná se o relikviář .Trůn lehce přidržují čtyři církevní otcové: Atanáš, Ambrož, Augustin a Jan Zlatoústý. Na vrcholu trůnu je papežská mitra, které se dotýkají dva andělíčci. Nad trůnem, obklopené bronzovou a štukovou výzdobou (převážně andělé) je oválné okno s holoubkem (z českého křišťálu), zpodobňující Svatého Ducha. Při průstupu slunečních paprsků oknem je dosaženo působivého efektu.

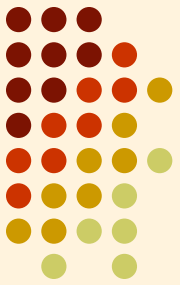
Ludovico Albertoni

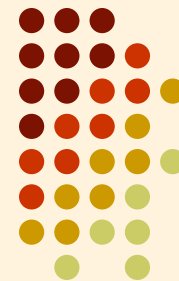
Vidění sv. Terezie

Malířství

- Stejné estetické principy jako sochařství
- Dramaticky vystupňované kompozice- až deformace postavy pro zvýraznění expresivity
- **Šerosvit- technika vytváření prostoru kontrastem světla a stínů.**
Tato technika dodává obrazům tajemnost
- **Temnosvit- Celý obraz je velice tmavý jen některá místa na která by se měla upínat naše pozornost jsou osvětlena zdrojem světla mimo plátno.**
- U fresek se využívalo klenby stěn a malba podporovala iluzi perspektivy

Povolání svatého Matouše, Caravaggio.

Nejvýznamnějšími barokními malíři jsou především tito autoři:

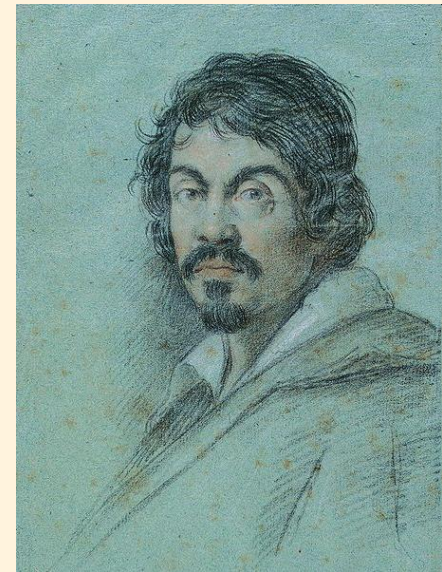
- Caravaggio,
- Diego Velázquez,
- Peter Paul Rubens,
- Rembrandt van Rijn,
- Antoon von Dyck
- Giovanni Battista Tiepolo,
- Pietro Da Cortona,
- Andrea Pozzo

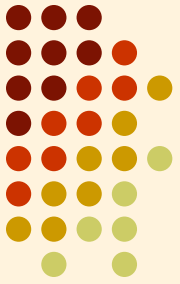
Caravaggio

- Caravaggio (vl. jménem Michelangelo Merisi) byl italský malíř působící v Římě, Neapoli, Maltě a Sicílii mezi lety 1593 a 1610.
- Je obvykle zařazován mezi představitele barokního stylu, na jehož formování měl velký vliv.
- Jeho přínos spočíval ve větší realističnosti zobrazovaných mythologických a biblických postav, jejichž předobrazem byli prostí lidé jeho doby.
- Je považován za posledního velkého náboženského malíře v Itálii.

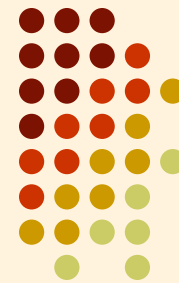
Dílo:

- Ukřižování svatého Petra, 1600/1601, *Santa Maria del Popolo*
- David s hlavou Goliáše, 1609/1610, *Galleria Borghese*
- Salomé s hlavou Jana Křtitele

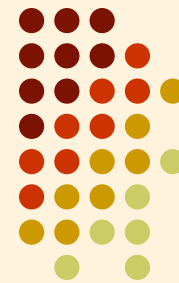
- Salomé s hlavou Jana Křtitele (V motivu useknuté hlavy využíval svou vlastní podobiznu)

- David s hlavou Goliáše,
1609/1610, Galleria
Borghese

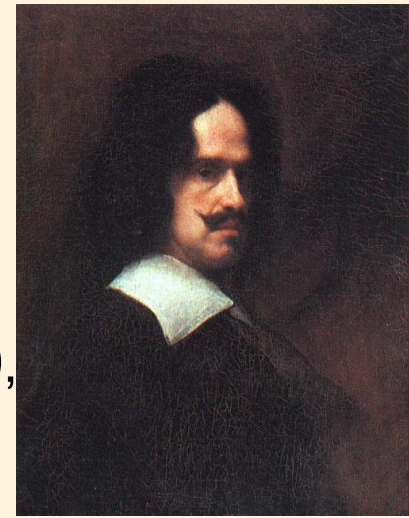

- Ukřižování svatého Petra, 1600/1601, Santa Maria del Popolo

Vzkříšení Lazara

Diego Velázquez

- Diego Rodríguez de Silva y Velázquez (6. červen 1599, Sevilla – 6. srpen 1660, Madrid), byl španělský malíř, vůdčí umělecká osobnost na dvoře krále Filipa IV.
- Byl individualistickým umělcem barokního období s důrazem na portrétní malbu. Jeho díla nebyla dlouho doceněna, to až v době impresionistů.
- Kromě ztvárnění scén historického a kulturního významu, se proslavil především řadou portrétů španělské královské rodiny a dalších významných evropských osobností i dvorních šašků.

Dílo:

- Infantka Princezna Margareta
- Las Meninas (Dvorní dámy)
- Portréty dvorních šašků
- Předání klíčů od pevnosti Breda
- Venušina toaleta

Venušina toaleta

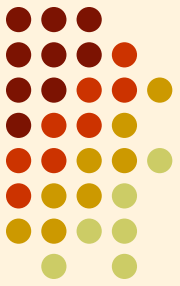
Venuše sedí zády k divákovi, její obličej vidíme pouze v zrcadle, je celá nahá

je to jediný akt ve španělském malířství 17. století, jelikož v této době bylo Španělsko velmi ortodoxní zemí, proto se akty nemalovaly.

jeden z nejznámějších a nejlepších malířů, známý už za svého života, maloval jak pestrými, tak i tmavými barvami, velmi jemným tahem štětce.

S velmi důmyslnou kompozicí s využitím odrazu v zrcadle, ale ve skutečnosti bychom její tvář vzhledem k postavení zrcadla neviděli.

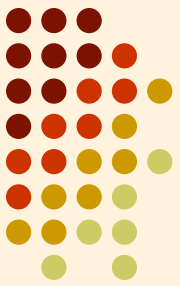

- Infantka Princezna Margareta dcera krále Filipa IV. je známo mnoho jejích portrétů od dětství do dospělosti, nejznámější portrét v modrých šatech tento portrét je nyní ve Vídni

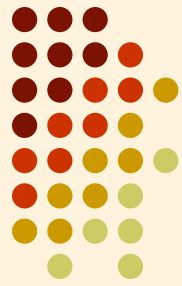
- Las Meninas (Dvorní dámy)
- Jeho nejslavnější obraz

Holandské a vlámské malířství

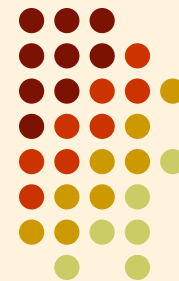

- Zajímavé je to, že se **krajinomalba** zrodila právě v Holandsku, zatímco v Itálii, která především v renesanci a baroku výrazně určovala celoevropské výtvarné trendy o krajinomalbu velký zájem nikdy nebyl.
- Jedním se zakladatelů krajinomalby je počítán Esaias van de Velde, dalšími známými holandskými krajináři jsou Jan van Goyen, Salomon van Ruysdael, Hercules Seghers, Jacob van Ruisdael a Meindert Hobbema. Tito malíři usilovali o velkou realističnost krajiny. Chtěli ji malovat takovou, jaká skutečně byla.
- Jedním z důvodů je nedramatičnost a v podstatě nezajímavost skutečné Holandské krajiny. Proto se zde uplatňovala silná potřeba zprostředkovat krásnou, ideální krajinu pomocí obrazů. Naproti tomu nezanedbatelná část Itálie má velmi dramatickou krajinu, často tvořenou skalnatými útesy, pohořími či vyvýšeninami sopečného původu, takže nebyla potřeba zprostředkované krásné a ideální krajiny tak silná. Dalším důvodem je také silný vliv kalvínské reformace v Holandsku. Prakticky v téže době ostatně vznikl také další obor malířské činnosti, totiž malba zátiší.

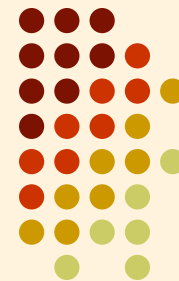
Peter Paul Rubens

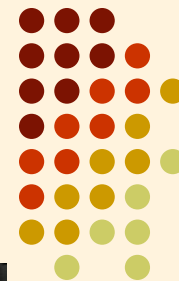
- Peter Paul Rubens
(28. červen 1577 – 30. květen 1640)
byl vlámský malíř, mnoha považovaný za jednoho z největších světových malířů v historii,
- mistr barokního stylu a nejdůležitějšího vlámského malíře 17. století.
- Byl i skvělý diplomat za zásluhy na sjednání španělsko-anglického míru mu byl udělen rytířský titul
- Typický znak - Ženy na jeho obrazech byly korpulentních tvarů a teplých tónů těla.
- Dílo:
 - Tři grácie
 - Únos dcer Leukippových
 - Paridův soud
 - Zuzana v lázni

- Tři grácie
Jako modelky často
využíval svoje manželky

- Únos dcer Leukippových
- Kompozice dodává dílu dramatičnost

● Paridův soud

Rembrandt

- Rembrandt (celým jménem Rembrandt Harmenszoon van Rijn, narozen 15. března 1639 v Leidenu a zemřel 1. října 1669 v Amsterdamu)

1606 v Leidenu – 4. října 1669 v Amsterdamu)

byl nizozemský malíř.

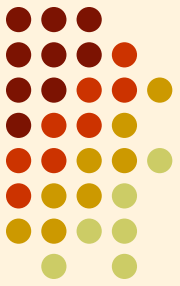
- Rembrandt vnesl do své malířské tvorby šerosvit neboli temnosvit, způsob malby, který pracuje s kontrasty světla a stínu.
- Za svůj život namaloval Rembrandt nesmírné množství obrazů a pláten.
- Zajímavé je velké množství autoportrétů. (Přes 30)
- Rembrandt za svůj život namaloval na 800 obrazů, 300 grafických listů a 2000 kreseb.

Dílo:

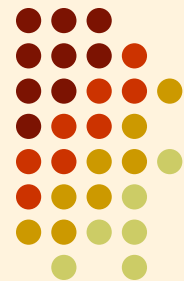
- Noční hlídka,
- Anatomie doktora Tulpa
- Saskie
- Danae

Noční hlídka - skupinový portrét na objednávku občanské gardy

- Anatomie doktora Tulpa
Hodina anatomie s mrtvolou s
otevřenou paží

Saskie- šerosvit

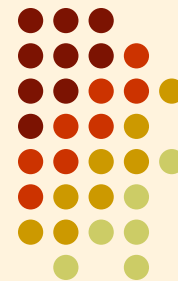
Jan Vermeer van Delft

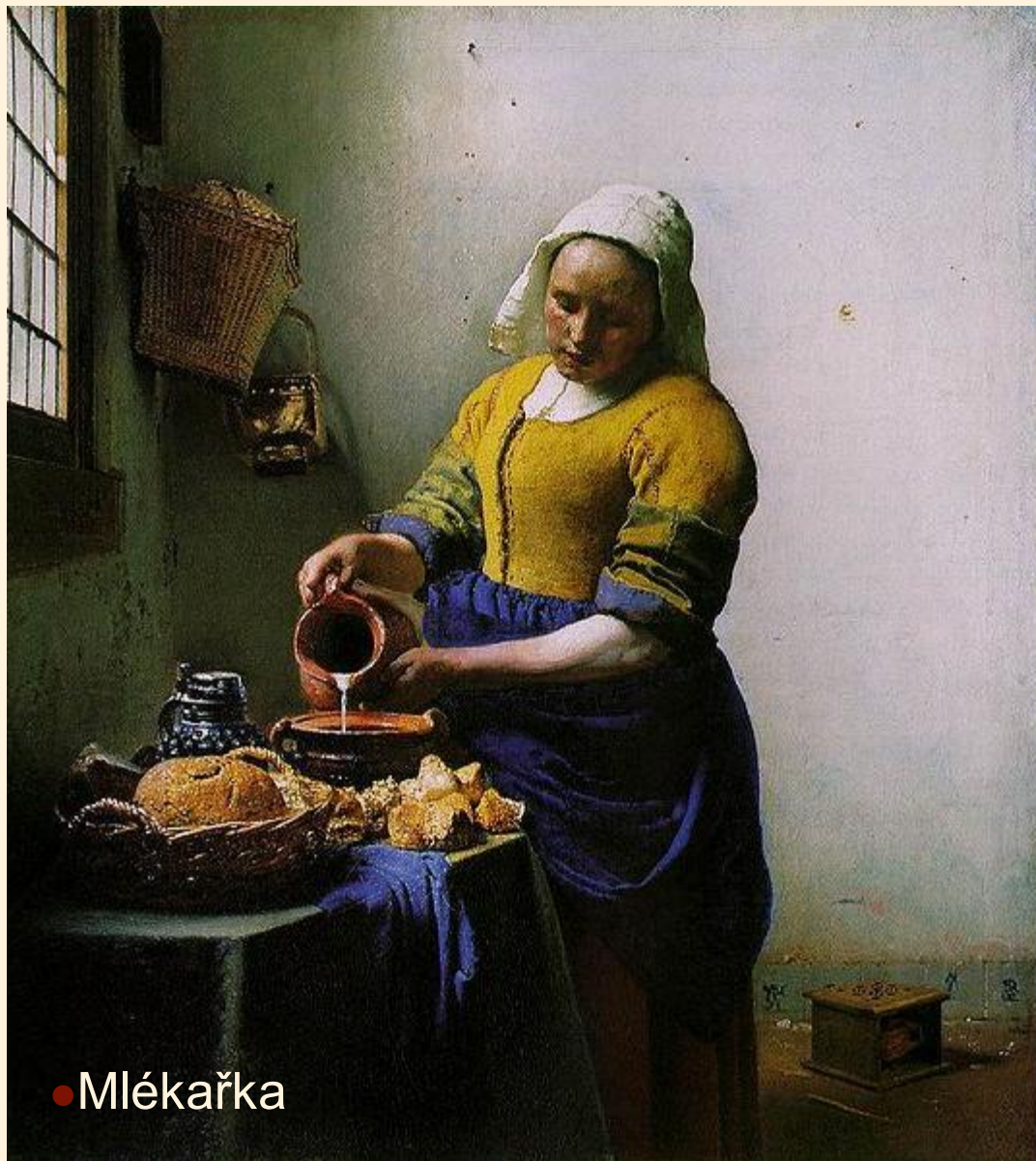
- Jan Vermeer (31. října 1632 - 15. prosince 1675) byl nizozemský malíř.
- Byl doceněn až ve 20.století
- Často zachycuje svou manželku (většinou těhotnou- měl 11 dětí)
- Na obraze je vidět zdroj světla- okno, svíčka
- perspektiva
- Světlo nevychází z neznámého zdroje jako např. u Rembrandta

Dílo:

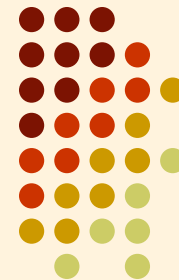
- Dívka čtoucí dopis
- Mlékařka
- Pohled na Delft
- Dívka s perlou

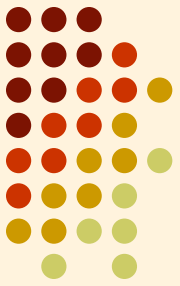
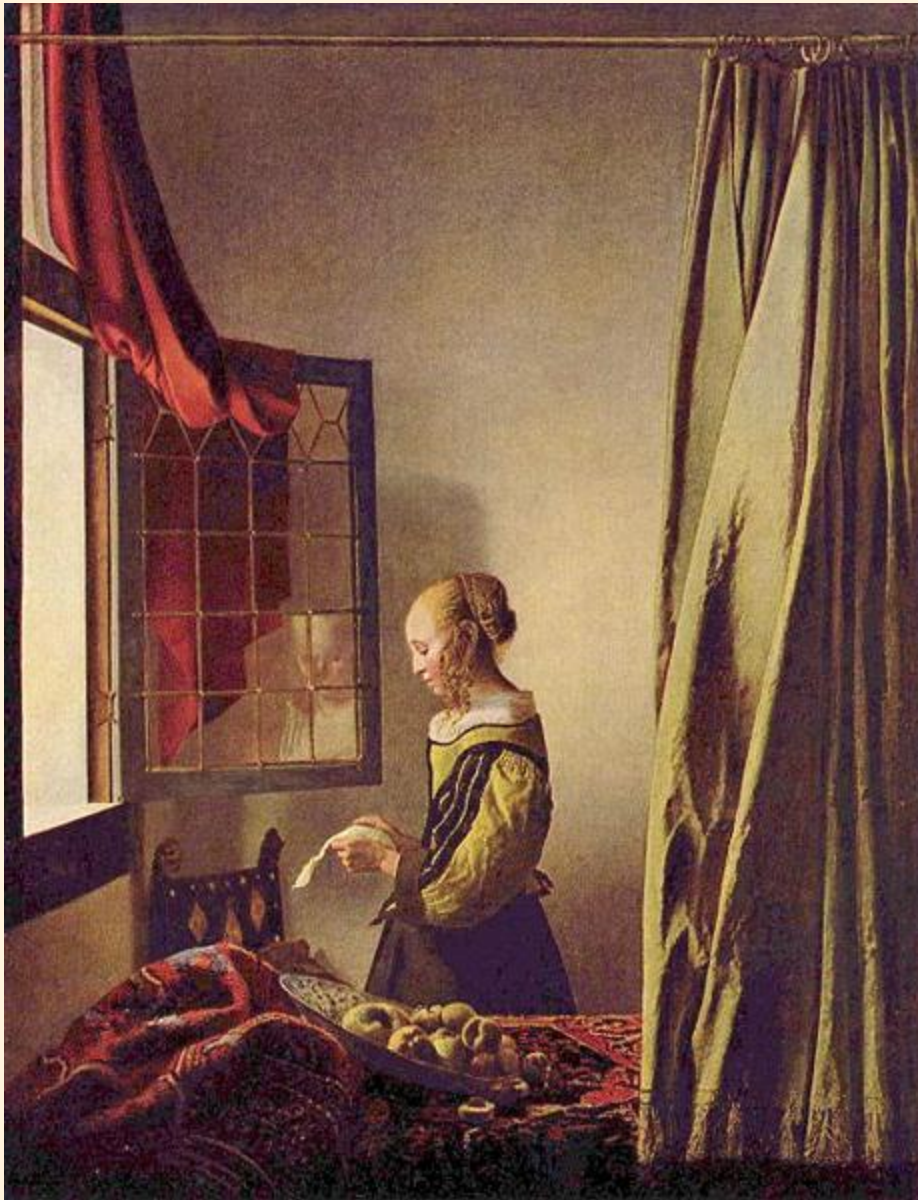

● Dívka s perlou

● Mlékařka

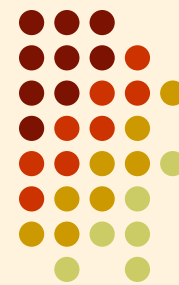

- Dívka čtoucí dopis

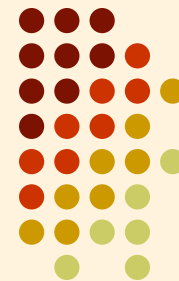

Umělcův atelíer
(Alegorie malířství)
-perspektiva

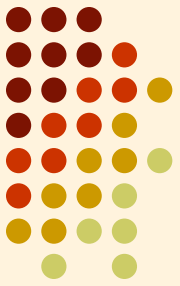
● Pohled na Delft

Další malíři

- Antoon van Dyck- Rubensův žák, portrétista
- Frans Hals- obraz Veselý piják,
- Jakob Jordaens- tematika bujarého veselí a pijáctví-(Král pije)

Zdroje

- http://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Vermeer
- <http://cs.wikipedia.org/wiki/Baroko>
- <http://images.google.cz/>
- http://www.artmuseum.cz/umelec.php?art_id=654
- <http://www.maturita.cz/cestina/baroko.htm>

- Kapitoly z dějin výtvarného umění –V. Prokop